

MARIA
JOTUNI

AVONAINEN
LIPAS

OTAVA

1923

THE
BIBLE

THE
BIBLE

THE
BIBLE

THE
BIBLE

MARIA JOTUNI

AVONAINEN LIPAS

AVONAINEN LIPAS

WILHELMINEN

WILHELMINEN

AMERICAN LIBRARY

MARIA JOTUNI

AVONAINEN LIPAS

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Kustannusosakeyhtiö Otavan
kirjapaino, Helsingissä, 1929

Ihmisen velvollisuus on seurata omaa ajatusrakennelmaansa, koska se pohjautuu niihin havaintoihin ja tuntoihin, joilla maailma välittyy hänelle, ja on lopulta ainoa luotettava opas erehdyksiä tehdenkin. Vieras ajatusrakennelma vie meiltä maaperän ja voi ratkaisevina hetkinä olla riittämätön ja aikaansaada jyrkkiä käänteitä ja sovittamattomia ristiriitoja.

*

Toinen huonosti kelpaa toiselle opettajaksi sisäisissä asioissa — kuitenkin ei sitä ole lapsille sanottava.

*

Jokainen katkera tappiosi osoittaa, kuinka paljon sinulla on vielä oppimista suoriutuaksesi jonkunlaisena voittajana täältä.

*

»Joka itsensä voittaa, on suurempi kuin se, joka kaupungin voittaa», sanotaan. Me emme sitä tiedä, sillä emme tunne itseämme: sen monia syviä ja salaisia kerrostumia, mutta kaupungin me tunnemme, sillä on vain näkyvä laajuutensa.

*

Mitäpä jää sinulle surullisista unistasi, ellet edes koeta viisastua niistä?

*

Älä luota aikaan, se voi pettää sinut.

*

Monet nöyryytykset meille ovat samaa kuin estejuoksijalle esteet. Ellei juoksija hypi niiden yli, ei hän pääse maaliin. Ellemme me kestä nöyryytyksiämme, emme ole oikeita kilvoittelijoitakaan elämän kilparadalla.

*

Jos joku ivaa sinua, ole tyyni ja onnellinen, sillä onni on todellisessa oppimisessa. Jos sinulle pahansuovasti ilmehditään, älä käännä katsettasi pois; ei ole haitaksi, jos näet ihmisen ilman naamiota, näethän paljon muuta-kin, jos heijastuspeilisi, sielusi, on puhdas.

Kaikista kipein opetus on kaikista välttämättömin opetus.

Olkaamme kiitollisia niistä koettelemuksista, joita meille on annettu. Niiden avulla me löydämme luotettavan ja hyvän opettajan itsellemme: vaatimattoman, hiljaisen itsemme.

Jos sanoisit synnille: »minun kanssani et leiki», etkä tinkisi siltä ovelan ostajan ja ystävän tavoin mahdollisimman ilmaista saalista, ei synty julkeaisi kätkeytyä paikkaan,

josta et sitä näe. Se julkea kun on jo pesiy-
tymässä — sydämeesi!

*

Sanon usein itselleni: »Odot, asia voi
näyttää sinusta toiseltakin.»

Ja niin sattuu, että surullinen asia näyttää
joskus iloiselta, tärkeä naurettavalta. Elämän-
tunnot ja ennakkototuudet pettävät meitä
usein.

Silti ei elämä ole vähemmän viehättävä.
Se on viehättävä kenties juuri siksi. Ellei sekin
määritelmä petä meitä, — niinkuin tekeekin.

*

Elämä, niin vaatimatonta kuin se onkin,
on kuin alituista tulivuoren aukon reunalla
kulkemista. Katso syvyyteen, niin huimaa.
Käänny ja katso kukoistavaa elämää vuoren
rinteellä, voit unohtaa vaaran. Vain tarkas-
taessa näkee laavan ja tulen jäljet ja paikoil-
lensa pysähtyessä tuntee elämän vaaran-
alaisuuden.

*

Toisten kanssa olet usein enemmän yksin kuin yksinäisyydessäsi. Älä kauhistu koskaan maiseman koleutta, vaan astu eteenpäin. Koskaan et kuitenkaan ole mitään ehdottoman arvokasta menettänyt.

Arvokasta ei voi menettää.

Yksinäisyys on liian väkevä heikoille ja selkenemättömille aivoille. Se voi synnyttää niissä halun pahaan, koska se ei voi synnyttää halua ajatteluun ja itsetutkisteluun. Se, mikä hengen hedelmöittymiselle ja kasvulle on välttämätön toisella asteella, on kirous toisella asteella.

Yksinäisyyden puhdasta ilmaa sietävät ainoastaan todella terveet ja vaatimattomat sielut. Kun maailma ratkaisevimpana tekijänä eliminoidaan ihmiseltä pois, lysähtää hänen sisäinen rakenteensa kokoon, niin että

'hyveellisin' voi muuttua heikoimmaksi, jopa paheelliseksi. Vain sovinnaisuus ylläpitää ja tekee hyödyllisiksi monenkaltaiset, heikot yksilöt.

*

Sinä et heikkonakaan ole aina vaarallinen itsessäsi, mutta voit muuttua vaaralliseksi joutuessasi kosketuksiin odottamattomien, vieraitten voimavirtojen kanssa. Vasta ulkoapäin tulevat voimat, hyvät ja pahat, näyttävät sinulle, mikä sinä olet ja mihin sinä pystyt. Liian aikainen maailmasta eristäytyminen ei takaa sinulle niitä voimankoetuksia, jotka väkeväksi ja taatuksi tullaksesi ovat välttämättömiä kehityksellesi.

*

Yksinäisen salainen intohimo on löytää yksi ihminen — ulkopuolelta itseänsä. Hänen salaista tuskaansa kiihdyttävät hänen ainaiset pettymyksensä. Hänen kaipauksensa tyydyttämätön jano kasvaa hänen harhaillessansa eksyneenä elämän autiossa erämaassa.

*

Onnellistuta itseäsi hyvällä seuralla. Viljele siis itseäsi!

*

Kuinka sairaaksi voi ihmissydän runneltua! Mutta kuinka lähellä ihmistä on lääkäri: hänen oma älynsä. Se on kuitenkin huono ja laiska lääkäri, se ei saavu vähillä kutsuilla potilaan luo.

*

Ellet petä itse itseäsi, eivät muut sinua petä.

*

»Kun olen yksin, olen parhaimmassa seurassa mitä tiedän.» Hyvä! Mutta kun se seura pettää, on jäljellä kenties vain tyhmiä narrinkaapu yllä.

*

Yksinäisyydessäsi voit olla yhtä suuri narri kuin narrien seurassakin.

*

Keskustelu itsensä kanssa ei ole hullumpaa, jos ihminen pystyy välistä antamaan itsellensä »knockoutin» tahi nauramaan itselleen edes joskus, niinkuin salaiselle viholliselle vahingonilosta nauretaan.

*

Koneihmisiä vastaan on meidän käytävä sotaa. Mutta tuota vanhanaikaista sydäntä eivät uudenaikaiset keksijät ainakaan ensi tilassa luo. Sydämen hulluja oikkuja, sen tunteitten eri vivahteluja, sen herkistynyttä mielettömyyttä on meidän puolustettava ja ehkäpä kehitettävä, muuten koko ihmisyytemme on kohta kysymyksenalaista!

*

Koska elämme vanhaan tapaan vain ihmisenä, täytyy sukupuumme olla erittäin vanha ja ulottua kenties aina sinne Aatamiin asti. Sillä emme kai ole vielä tämänpäiväinen koneihminen.

*

Tuskan paineessa tunnemme sen voimamäärän, jolla tietoisena pyrimme suurempaa täydellisyyttä kohti.

*

Jos järjestelet surujasi suuren asteikon mukaan, niin näet, että ne pienenevät suuresti. Moni tekosuru, jossa olet ahnaasti riippunut kiinni, kevenee ja ehkäpä viskaat sen kokonaan pois. Ei sielu pysy kunnossa eikä puhtaana, ellei siinäkin välistä jonkinlaista suursiivousta tehdä.

*

Ei ole hullumpaa harjoittaa kärsivällisyyttä hyveenä. Kuitenkin mahdollisimman täydellinen siinä suhteessa on meistä ikävä. Me alennamme kärsivällisen arvossa alemmaksi kuin hän ansaitsisi. Pelkäämmekö teeskentelyä, vai kuulummeko vaistoiltamme taistelevaan luontoon?

*

Suurin nöyryys on se, jos pyydän kanssa-ihmisiäni kulkemaan ohitseni tahi tallaamaan minua, niinkuin minua ei olisikaan. Se vaatimattomuus herättää kuitenkin suurta pahennusta, koska luullaan, että etuilen taivas-osuudesta.

*

Jos olet humaninen muita kohtaan, ole humaninen myös itseäsi kohtaan, jos itserakkaudeltasi voit! Et sinä muuta kuitenkaan maailmaa.

*

Tehdä hyvää on helppo. Tehdä todellista hyvää on ylivoimaista. Ellet uskalla panna koko itseäsi ja elämääsi peliin, on turha alkaakaan todellisen hyvän harjoitusta.

*

Yhdessä ominaisuudessasi voit sallia itse itseäsi petettävän: hyväntekijänä. Ei ole suureksi häpeäksi, jos jätät 'totuudenrakkautesi' ja arvostelijantottumuksesi syrjään ja

autat tarvitsevaa. Ja ellet kerro huolettomasta menettelystäsi muille, ei kukaan vieras tiedä sille nauraa. Hyväntyösi näkee pyytäjä, Jumala ja sinä. Niistä vain yksi saattaa nauraa: pyytäjä!

*

Virallisesti me uskomme toinen toisestamme hyvää, epävirallisesti meillä on oikeus käyttää älyämme ja luottaa kokemuksiimme. On kuitenkin siunattu asia, ettemme kokemuksesta tiedä, söisimmekö yksinäisellä jäälautalla toinen toisemme.

*

Älysi on hyvin viisas, mutta sydämesi ei sen viisauksista aina välitä. Sillä on omat oikkunsa, — tahtoneeko sitten viimeisen sanan sanoa vai kunnianhimoonsa kukistua?

*

Epäile kaikkia, mutta epäile myös itseäsi.

*

Sattuu, että ellei sydämesi neuvo sinua, ei sinua mikään eikä kukaan neuvo. Ellei rakkaus auta, ei viisaus riitä.

*

Kotisi voi olla hyvin pieni, voi olla oma sydämesi vain. Älä laske sitä kylmillensä kuitenkaan, muutoin palellut, matkalainen.

*

Jos sinulla ei ole mitään antamista, ei rakkautta, olet köyhistä köyhin.

*

Rauhoita sydäntäsi, jos se on levoton. Muu ruumis vanhenee ja viisastuu. Sydän ei koskaan. Se pysyy lapsena aina.

*

Eikö sydän neuvo minua paremmin kuin äly? Eikö lapsi tiedä hyvästä ja oikeasta enemmän kuin se, jonka näkö on jo iän heikentämä?

*

»Taivas armahtakoon», sanon. Minun pitäisi sanoa: »Sydämeni, armahda minua!»

*

Jos voisin ottaa sydämen käteeni kuin pienen häkkilinnun ja kysyä, mitä sillä on sitten toivomista, koska se aina ikävästään laulelee, niin se varmaan hämmentyisi ja sanoisi: 'ei mitään'. Ja kuitenkin se kaipaalee aina. Vaivalloinen matkatoveri. En raski sitä kuitenkaan hyljätä, koska se viimeinen on, mitä omistan.

*

Ei kukaan voi palvella kahta muuta herraa kuin sydäntä ja järkeä. Pitäkäämme kiinni näistä isännistä ja alistukaamme heidän käs-kyläisikseen. Jos he ovat sovussa, maksavat he yhdessä meille parhaan palkankin.

*

Kun olen terve, unohdan, että elän. Kun olen sairas, ruumiiseeni koskee. Mikä nau-tinto: Saan tuntea eläväni!

*

Kuinka usein suurempaa sankaruutta ja alttiutta vaatii meiltä pieni, arkinen elämä koettelemuksineen kuin sota ja julkinen elämä toimineen. Kun me tiedämme sen, voimme koettaa koulita hyvän alipäällikön älystämme ja suuren ylipäällikön sydämestämme.

*

Se, missä syyttä tapetaan kaikki terve ilo, on joko sairas, saita tahi muuten salasyntinen talo.

*

Terveen kyky nauttia tuottaa monia iloja ja tyydytyksiä. Vain himoksi kehittynyt nautinnonhalu kaivaa kuopan, johon kaadumme.

*

Tehoisammat ja loogillisemmat ovat mielikuvitus-kokemukset kuin tapaus-kokemukset, jos älysi on kirkas ja sydämesi oikeutta rakastava. Osiksi siihen perustuu myös kirjallisuuden teho.

*

Eletyn kokemuksen voi kääntää rikkauksensa siten, että unohtaa persoonallisen osuutensa ja koettaa asettaa tapahtuman suurempaan ilmiöiden yhteyteen. Siten saa, kuin luovan tapahtuman kautta, yleistetyimmän tapahtuman oman tapahtumansa sijasta. Tapahtuma pienenee, mutta se aukaisee laajemmat näköalat kuin puhtaasti persoonallisesti tunnettu elämys yli olevaisen sekä yhdistää ihmisen hetkellisen minuuden turvallisesti siihen. Niin rikastuu ihminen tunnoiltansa sekä saa eletylle oikeamman todellisuuspohjan, aivan kuten taiteilija mielikuvituksessaan luodun tapahtuman avulla saapi.

*

Luuloteltu murheesi on joskus hyvä korvike. Se osoittaa, että sinulla on mielikuvitusta. Ilman mielikuvitusta ei elämällä ole oikeaa makua. Mutta liika siinäkin on liikaa.

Tavallinen ihminen, säästä itseäsi. Taiteilija, älä välitä tästä neuvosta, säilytä hullut nautintosi ja mausta ruokasi sillä, mikä sinulle milloinkin maistaa. Korvike tahi aito, tosi tahi

puolitosi, kunhan tulos on hyvä. Sinun totesi on sinun työssäsi.

*

Ihmistä, jota kiitetään, ei usein tunneta. Ihmistä, jota moititaan, usein vielä vähemmän tunnetaan.

*

Äiti, jolla on lapsia, on monta kertaa rikkaampi kuin mikä tahansa lapseton taiteilija, koska hänellä on kaikki mahdollisuudet luvassa, tulevat taiteilijatkin. Harva taiteilija tietää, kauanko hänen henkensä lapset elävät. Äiti laskee aina lastensa suvun ikuisiksi ja sukunsa taiteilijoitten työt melkein ikuisiksi.

*

Moni hyveellinen meistä on laho sisältä. Vain sattuma voi säästää hänet romahdukselta. Moni paheellinen meistä voi kätkeä itseensä terveen, jopa kauniin elämänidun, josta kohoava ihminen saattaa olla kukoistava

jo seuraavassa sukupolvessa. Ilmiö ihminen sarjassa, s. o. sukupolvissa, voi näyttää toiselta kuin ilmiö eristettynä, s. o. yksilönä. Me laskemme ihmisen arvon vain sen mukaan, mitä hän on yksilönä, emmekä sen mukaan, mitä hän yhteisyydelle antaa tahi tuottaa. Arviointimme yhteisyyden kannalta ei ole oikea.

*

Vanha:

Kun minä olin nuori, kunnioitin vanhuutta. Kun minä olen vanha, näen, ettei vanhuus sinänsä ansaitse erityistä kunnioittamista. Kunnioitettava on ajattelevaa ihmistä kaikkina ikäkausina. Lasta, joka kiihkeästi haluaa oppia, on verrattava teoreetikoon, joka myös oppimalla tahtoo luoda maailmankuvansa. Vain kokemukseen pohjaava ajatus on elinvoimainen. Se vanha tahi nuori, jolla on ajatuksissaan luja ote, joka on rikas kokemuksista ja jolla on väsymätön, luova mielikuvitus, ansaitsee viisaan nimen.

*

Tapahtumaa voi elää ja tutkia koko elämänsä, ja tulos voi jäädä ratkaisematta. Aivojen toiminta ei aina riitä. Tapahtuman voi nähdä nopeissa välähdyksissä näkevä ja ratkaista sen samassa tuokiossa. Kyky nähdä välähdyksissä syvästi ja oikein on sydämen ja järjen energian tulos, se on luovan mielikuvituksen näkemistapa. Siksi me turvaamme menneiden suuruuksien saavutuksiin ja asetamme heidät usein oppaiksemme.

*

Joka ei ymmärrä vanhaa taidetta, hänelle on taiteen varsinainen olemus ummessa vielä. Taide, samoin kuin koko kulttuuri, on kiinteästi yhtenäinen alkuilmestyksistään meidän päiviimme asti.

*

Mitä olisi kirjallisuus ilman 'rajatonta' ajan käyttöä? Kuitenkin aika ja ympäristö harjoittavat suurirystä kirjailijan tuotannossa ja ryöstettäväkin on siihen tavallisesti hyvin tyytyväinen.

*

Kipeän onnen ja kipeän onnettomuuden välillä ei uneksijalle ole suurta eroa. Molemmat ne ovat se kuumetila, joka vain siivittää ajatuksia.

*

Uneksijalle eivät tunnit, eivät päivät, ei maallinen vaellusaika riitä.

*

Hyvinkin heikko käsi voi joskus kantaa tulisoihtua. Nyrkkeilijän kädessä ei se ole koskaan.

,*

Sana.

Ystäväiseni, erehdyt, eivät sanat ole ajatusten peittämiseksi muuta kuin kerjäläisillä!

Rikkailla ne ovat se kultainen silta, jota myöten lahjoja kantavat enkelit astelevat!

*

Taide.

Se, joka rakastaa taidetta, ei taudillensa mitään voi. Hän etsii ilmiöiden takaa kauneutta, jota arkielämä ei näytä tarjoavan, etsii

sairaalle sydämelleen lohdutusta ja löytää sitä taiteesta. Ellei hän löytäisi, olisi tauti pikaisesti paranevaa laatua. Siis sen sijaan, että lääke parantaisi, lääke huumaa yhä ja pitää taudin saaliina potilas-paran.

*

Jos runoilija ammatikseen toiselle kuoppaa kaivaa, on hän erehtynyt toimialastaan. Haudankaivaja ja Pegasuksella ratsastaja! Hauta ei tule hennoin käsin kylliksi syvä, eikä Pegasus saa sopivaa lentorataa! Onko turvauduttava hautakirjoituksiin?

*

Maine.

Poika kulkee puujaloilla. Runoilija leikkii maineen-puujaloillansa. Sallittakoon toki. Sääli, että ne hänen kuoltuansa ovat irroitettavat hänen kupeistansa!

*

Huijari arvostelijana on se, joka haluaa tahallisesti sivuuttaa ja peittää todelliset kyvyt

ja nostaa esille huonommat, ettei hänen kateuttaan havaittaisi.

*

Toinen luo, toinen matkii. Toinen luo hyvästi, toinen huonosti, toinen matkii hyvästi, toinen huonosti. Kaikista onnellisin on hyvin-matkija ja kaikista onnettomin hyvin-luoja.

*

Kirjailija.

Kirjailija on — miksikä ei — kuin risti-retkeläinen, joka oma sydän kompassinaan etsii pyhää maata.

Hänen manttelinsa on 'maan mustista murheista'. Hänen lipussansa on sana 'totuus'. Hänen kannuksensa ovat rakkauden kultamat. Hänen ratsunsa tahi hänen aasinsa on hänen mielikuvituksensa. Ja hänen hattunsa sulka — mutta paras on olla sitä sanomatta!

Hän on naurettava ilmiö kaikkina aikoina. Hyvistä ihmisistä hän on sääliittävä, järkevistä melkein vaarallinen hullu! Hän tuntee sen ja painaa suojusverkon silmillensä, puris-

taa keihästänsä, kannustaa hevostansa ja — ratsastaa kiireesti pois!

Hän ei ole vaarallinen. Sillä hän ei taistele.

Hän etsii ja etsii, huono kompassi kädessänsä, uupuva ratsu allansa, etsii maata, johon hän ei ole koskaan jalallansa astuva, pyhää maata, saavuttamatonta.

Hän etsii. Ikäänkuin hänen etsintänsä tärkeääkin olisi! Vakava, pikku Don Quijote parka!

*

Tekijää etsimässä.

Miksi luemme kirjoja? Me tunnemme tavallisesti nuo tarinat ja mitä niissä on, eivät-hän ne paljon muutu. Me olemme itsekin ajatelleet jotakin sinnepäin, ajatukset ovat tuttuja, tunteet tuttuja. Onko niissä siis uutta meille?

Ei. Melkein kaikki ulkonainen on vanhaa ja tuttua. Ovathan ihmisten kohtalot, tuskat ja riemut jokseenkin samoja. Juonen jännityskään ei meitä enää lumoa kuten lapsina. Kokeneina tiedämme alusta asti, kuinka käy,

ja eiköhän meille ole jokseenkin samantekevää, kuinka paperilla asioiden käy. Meitä ei siis petä juoni eikä jännittäväisyys. Meitä eivät petä teeskennellyt tuskat, ei rakkaus, ei koristeelliset ikuisuudet, eivätkä suuret sanat, eivät heleät sunnuntai-ajatukset, ei vuolas vauhti, eivät taiteellisesti sirotellut somisteet, eivät yllättävät käänteet eivätkä hämmästyttävät yksityiskohdat. Kaikki nuo ovat ensikertalaista lukijaa, niin sanottua suurta yleisöä varten. Se antaa pettää itseänsä helposti ja rakastaa juuri sitä pettymistänsä.

Meitäkin pettivät samat seikat noin kahdenkymmenen vanhana ja vähän ylikin vielä. Kuuluimme silloin suureen yleisöön. Siksi emme tahdo siitä mitään pahaa sanoakaan.

Mutta vaikka näin varoillamme olemme, luemme ja luemme yhä. Mitä siis kirjoista etsimme?

Me etsimme niistä tekijöitä. Meille tuottaa suuren ilon löytää tekijä. Kaikilla kirjoilla ei ole tekijää edes. Mutta jos kirjalla sellainen on, on hän kallis meistä. Hän puhuu meille aina. Me tapaamme hänet kirjan sivuilta vuosisatojen takaa. Hänen nimensä voi olla

haihtunut, mutta hän itse elää, hän olkoon maasta mistä tahansa, oudoista sivistysoloista, jotka ovat olleet ja menneet. Hän ei ole mennyt keskuudestamme. Hän puhuu omalla äänellään tänään niinkuin vuosisatoja sitten. Aika ja paikka eivät hänelle esteitä rakenna. Hän avaa meille sydämensä, antaa meille ajatuksensa. Hän on meille ihminen elävä ja tunteva. Hän on hämmästyttävä sielunsa oimaisen kokoonpanon ja sen suuren heijastuskyvyn tähden. Hän säteilee lämpöänsä ja valoansa. Meissä ikäänkuin aukenee kapaloistaan jotakin, ja me tunnemme kasvavamme siinä valossa ja lämmössä. Hän toteuttaa meissä jotakin, jota olimme puuttuneet.

Ihmekö, jos olimme häntä etsineet ja kaivanneet? Tekijä on meidän ystävämme, jonka luokse voimme palata aina. Eikä hän meitä petä. Miksi siis turvaisimme epäluotettaviin ystäviin, kun luotettaviakin on monta.

Ja kun me luemme ja etsimme tekijöitä, vilahtelee ohitsemme kasvoja, jotka eivät meille mitään merkitse, kasvoja, jotka eivät meille kirkastu, kasvoja, joilla on valheelli-

nen ystävyys, kasvoja, jotka meitä mairivat ja odottavat mairintaa, juhlallisia pyhäkoulunopettajan kasvoja, kasvoja lastenkamareista, keinottelijoiden kasvoja ja kasvoja kaikenlaisia. Me emme kiinnitä niihin huomiota. Sillä heillä ei ole meille mitään sanomista. He muodostakoot oman romaaninsa. Kieltämättä he ovat pala aikakauskirjaa hekin ja heillä on oma tehtävänsä. Ja tekijää etsiessä näemme, että tänne maailmaanhan mahtuu mainiosti, ei ollenkaan paikasta taistella tarvitseisi, vuosisadat ovat täynnä harva-asutusta, ja hengen maailmahan on kuin rajaton äärettömyys, jonne kokonaiset aurinkokunnat mahtuisivat.

*

Komedia ja tragedia.

Komedia ja tragedia ovat — varmaan ei liene mikään uusi vertaus — kuin kaksi sisarusta, toisella murheen malja, toisella riemun pikari kädesssä.

Mutta he ovat samojen vanhempien lapsia ja syntysanat ovat heillä samat. Kun maallisen puutteen, vajavaisuuden, valheen tuotta-

maa tuskaa koskettaa eetillinen kirkkaus, voi syntyä teos, jonka verenpaineessa, s. o. rytmisissä, tuntuu tuska ja hätä.

Se on äidinperintöä.

Kaipauksessa täydellisempään, kieltäytyksessä puolinaisesta, intohimoisessa etsinnässä ja todenrakkaudessa — siinä eetillinen osuus, isänperintö.

Itkemmepä tahi nauramme inhimilliselle puutteellisuudelle ja turhuudelle, samaa tietä kuljemme pois tuskasta ja elämän painostuksesta, kohti valoisampaa maailmaa, kohti totuuksien harmoniaa ja hengen vapautta.

*

Pessimismi ja optimismi.

Pessimisti reageeraa useimmiten tunteellaan, optimisti useimmiten käytännöllisellä älyllään. Pessimismi on sydämen vastalause elämän puutteellisuutta tahi olevien olojen epäkohtia vastaan. Tinkimätön kannanotto ilman valintaa tietää sisäistä voimaa, sisäistä aktiivisuutta. Se saattaa joskus ilmetä ulkonaisena passiivisuutena. Optimistin sovitteleva

järki luo ulkonaista energiaa, joka on suora-
naisesti aktiivista laadultaan.

*

Olla pessimisti tahi optimisti, sillä sinänsä
ei ole vielä totuuden eikä totuuden etsinnän
kanssa mitään tekemistä. Se merkitsee ulko-
puolelta yksilön katsottuna pikemminkin todel-
lisuuden ja 'ihanteen' erilaista etäisyyttä
kahden erilaisen ja eri tavalla tuntevan mit-
taajan silmissä.

*

Useat suuret taiteilijat ovat olleet pohjal-
tansa pessimistejä. Sisäinen energia ilmenee
heissä taiteen aktiivisuutena. Valtiomiehet,
puolueenjohtajat, käytännöllisen toiminnan
ihmiset, retooriset taiteilijat ja kansanpuhujat
ovat optimisteja. Energia heissä on suora-
naista toimintaa, asioiden järjestelyä, ohjausta
ja neuvontaa.

*

Kun optimisti syyttää pessimistiä passiivi-
suudesta tahi synkkyydestä, ei sen tarvitse
tapahtua kansan alempien vaistojen mairi-

miseksi aina, niinkuin ei senkään, että pessimisti syyttää optimistia tyhmyydestä ja helpohintaisuudesta. Moiset syytökset eivät osoita suurtakaan tahdon kouluutumista. Vain alimman asteen 'näyttelijöillä' on halu koettaa valita värinsä, koska he eivät ymmärrä, että se on tahdosta riippumaton. Niinpä väri ei olekaan sitten kestävä — auringon paisteessa!

*

Kukaan ei voi muuttaa sitä maailmankuvaa, minkä joku, määrätyissä oloissa eläen, saa. Ei voi sille mitään, jos kuva ei miellytä muita.

*

Pessimisti:

Räikeinkään kokemattoman mielen kuvitelma ei olisi kyennyt vastaamaan sitä, mitä elämä todellisuudessa oli!

*

Pessimisti ja optimisti.

Pessimisti: Kun sinä et pysty näkemään elämän suruja, eikö se todista vain, että sinun ei ole tarvinnut nähdä niitä?

Optimisti: Kun sinä et pysty näkemään elämän iloja etkä kirkkaita värejä, eikö se todista vain, että silmäsi ovat epäilyttävän huonot ja silmälasisi sopimattomat vallon. Mutta älä ole niin murheellinen tuosta.

P.: Minä olen murheellinen vain siksi, kun näen, että väitteeni elämästä ovat tosia, eikä minun ole suotu pettyä mistään.

O.: Haluaisitko pettyä?

P.: Mielelläni jo haluaisin.

O.: Minäpä sanon sinulle pettävän seikan, sanonko?

P.: Sano, ole hyvä.

O.: Jos ihmiskunnan päämäärä on jalostua ja parantua lajissansa, ilman pessimistiä se ei tapahdu koskaan!

P.: Se on selvä. Mutta eihän se ole pettävä seikka. Se on se vihreä oksa, jolla istun.

O.: Kun sinulla on vihreä oksa ja olet noin tärkeä meille, miksi olet sitten synkkä? Onpas sinulla vaatimuksia! Ethän sinä olekaan mikään pessimisti enää?

P.: Enkö olisi?

O.: Älä ole nyt niin murheellinen tuosta.

Jos olisin sen tiennyt, ei minun olisi tarvinnut kadehtia sinua lainkaan.

P.: Oletko kadehtinut minua? Eivätkö ilosi ja toimesi tyydyttäneetkään sinua. Ja minä kun pidin kadehdittavana vain sinua.

O.: Erehdys. Viimeinen pettymyksesi! Ja väität, ettei sinun ole suotu pettyä mistään.

P.: Ei ketään ole kadehdittavaa täällä. Siitä lähden. Se on tosi. Ei minun ole suotu pettyä mistään, kun optimisti kadehtii pessimistiä, ha, ha!

O.: Sinä naurat vahingonilosta. Ojenna kätesi vain tänne. Et olekaan oikea pessimisti. Mutta älä ole nyt niin murheellinen tuosta!

*

Filosofit rakentelevat teoriojansa elämästä. Useinpa me arki-ihmiset katselemme sitä kaunista kaarta, joka ei maahan koske. Sehän on silta jumalalle, sanomme. — Toivoisimmeko ehkä saavamme olla mukana maanpintakivisinä, saadaksemme jonkun juhlallisen tarkoituksen, jotakin kultausta pienten arkihuoltemme ylle?

*

Meitä kadehduttaa se taito, jolla vihamiehemme, jos olemme onnistuneet heitä saamaan, keksivät juuri meidän heikot ja huonot puolemme.

*

Mielistelevä etsii omaa menestystänsä aina, älä usko hänen sanojansa. Hän jakaa ihmiset kahteen luokkaan, niihin, joita hän käyttää hyväksensä kiivetäksensä, ja niihin, joita hän lyö tieltänsä kiivetäksensä tahi huvittaakseen itseänsä.

*

On yksi ja sangen laaja laji ihmisiä, joiden sydämeen käy tie vain mairimisen kautta.

*

Se, joka ei kallista korvaansa imartelulle ja turhalle kiitokselle eikä pahene väärästä moitteesta, onkin jo ajatteleva ja sivistynyt ihminen. Laskekaa, montako niitä tunnette!

*

Tunnustus ei vähennä meidän tekojemme arvoa. Jos taas kallistamme korvamme niille sanoille, joille emme arvoa anna, olemme turhamaisia ja heikkoja. Mutta heikoillakin saattaa olla tunnustusta ansaitsevia tekoja!

Mairi voimakasta ihmistä, ja sinä olet ainaiseksi merkitty hänen silmissään kiipejäksi ja lajiltasi alemmaksi!

On tärkeätä, että ihmisellä on vaistoa tietää imartelun asemasta käyttää todellista ystävällistä sanaa ja tunnustusta.

Me emme tunne seassamme sankareita emmekä hyväntekijöitämme, ennenkuin tilaisuus saattaa heidät näkyviin. Me emme tunne seassamme pahantekijöitä, ennenkuin heidän tekonsa puhkeavat näkyviin. Ja varmasti hämmästyisimme kovasti, jos äkkiä

säälimättömästi paljastettaisiin meidän piilossa lepäävät edellytyksemme.

*

Jos ihminen tunnettaisiin, ei häntä kiitettäisi. Mutta tuskin häntä moitittaisiinkaan!

*

Jos intohimosi on noudattaa oikeutta, niin rahvas sinulle irvistelee.

Kun rahvas sinulle irvistelee, koputtaa kunnia ovellesi, ja väijyy synti sydäntäsi.

*

Vapaamielisinkin ja ymmärtävin linkoaa mielellään likaisen sanan syyttääkseen toista takana. Tavallinen ihminen ei voi kieltäytyä siitä mielihyvästä. Hän harjoittaa näkymätöntä ajojahtia. Ihminen on vaistoiltaan verenhimoinen ja julma. Sen syvimmat nautinnot ovat alkuvaistoisia ja yhteisessä veressä asustavia.

*

Jos emme kadehtisi toisiamme niin paljon aineellisten emmekä henkistenkään saavutusten tähden, vaan koettaisimme vähemmälle jääneinä harjoittaa vaikkapa yksinkertaista hyveellisyyttä etujen korvikkeeksi, saisimme kohta uuden ihmislajin, ja maailma olisi puolta enemmän paratiisi kuin se nyt on.

*

Älä pidä kiinni siitä kunniasta, joka kunnialta ulospäin näyttää. Sinulla olkoon omat kunnianlakisi.

*

Sinua loukkaa, jos arvosi lasketaan alemmaksi kuin mikä se mielestäsi on. Mutta sinua ei loukkaa lainkaan, jos se korotetaan paljon korkeammalle, luuloteltujen ansioittesi perusteella, vaikkapa tiedätkin tuon arvioinnin epäpäteväksi tahi epärehelliseksi.

*

Me nakerramme täällä toinen toisemme kunniaa, ikäänkuin se sopivakin ravinto meidän sieluillemme olisi!

*

Petos ei ole ainoastaan alhainen, se on vaarallinen, sillä se on nuora pettäjän kaulalla. Muistakaamme tuttua tarinaa Judas Iskariotista.

*

Meidän ruumiilliset kasvomme ovat jotkut nähneet. Hyvä. Mutta meidän sielumme kasvoja ei ole kukaan koskaan nähnyt, ja rakkaushan on sokea!

*

Tunne on rikas puutarha, joka vasta älyn järjestävän käden avulla saavuttaa loiston ja turvallisen ja viihtyisän kauneuden.

*

Henkinen verenpaine voi särkeä rajoja ja aikaansaada tuhoisan halvaannuksen, ellei äly ole sairaustapauksen sattuessa korkeampi kuin tunne.

*

Jolla ei ole tunteita, hänen pelinsä täällä on hyvin helppoa ja yksinkertaista, mutta

hänen elämännautintonsa ilman tuskan ja epätoivon monia sivumakuja ovat hyvin puolinaiset.

*

Taitavin keinottelija saa usein parhaimman nimen ja helpoimman menestyksen. Hän on suuri laumaihmissen tuntija ja pettymätön taktikko. Hän tekee hyveen heikkouksistansa ja ansiot virheistänsä, jumalan itsestänsä ja kirkonkukkaron taskustansa.

*

Mitä sinä tarvitset rikastuaksesi? Aikaa, kokemusta ja rehellisyyttä, sisäisen tarmosi ohella. Jokainen uusi päivä tuo uusia kokemuksia. Jokainen kokemuksen hetki estää henkesi nukkumasta ja vahvistaa sinua. Ponnistelusi tulokset ovat se pääoma, joka on ainoa todellinen rikkaus.

*

Tehdäksemme oikeutta keskitason ihmiselle on myönnettävä, ettei ole huonosti kek-

sitty pyrkii aineelliseen rikkauteen. Köyhyys ei ole toisessa puolella tapauksia niinkään tepsivä lääke ihmisen paremmaksi tulemiseen. Rikkaus taas ei toisille sovi. Mutta poikkeuksia on kummassakin.

On suorastaan liikuttavaa nähdä, kuinka tyhmyys ja yksinkertaisuus, jos se on varojen tukema, saavuttaa aina yksimielisen tunnustuksen ja välittömimmän ihailun.

Köyhyytesi ja vastoinikäymisesi tulevat sinulle sietämättömiksi ei köyhyyden eikä vaikeuden tähden usein, vaan siksi, että toisilla on niistä niin suuri, salainen ilo.

Älä pelkää ulkonaista köyhyyttä, kun henkesi on vapaa ja omasi! Et ole osaasi vailla, jos itseäsi hoidat ja olet valpas. Ei

raha yksin ole rikkautta, on suurempaakin rikkautta, jota rahalla et saa.

*

Älä pelkää köyhyyttä, mutta älä alista itseäsi puutteen äläkä rahan orjaksi.

*

Kuinka paljon puhtaampi on köyhyys kuin rikkaus, kun se ei sido ihmistä niin monin kahlein aineeseen — silloin kun köyhyys ei merkitse täyttä aineen orjuutta!

*

Puute älköön olko kahleesi. Jos se on, poista se!

*

Saidan askeettisuus on helppohintainen, hänelle luontainen asenne. Hän horjahtaa tavallisesti, kun nautinto on ilmainen tahi kun ketään ei ole näkemässä.

*

Saituri, joka sairaan intohimonsa ajamana palvelee pahettaan hyveenä, kelpaa huonoimmin opettajaksi, koska hän näkee maailman lyhytnäköisesti kierojen silmälasiansa läpi ja yhden kulutuslajin pelosta on muuttunut suurimmaksi tuhlariksi. Hän kun tuhlaa koko elämänsä.

*

Ihminen voi olla saita sekä rahan että rakkauden suhteen.

*

Saita on aina kateellinen, koska hän on tyydyttämätön.

*

Paljon menettää voi olla samaa kuin paljon voittaa.

*

Kuviteltu onni on täydellisesti kuviteltuna yhtä ihana kuin todellinen olisi, jos sitä olisi; se on vain kestävämpi, jota todellinen ei olisi, jos sitä olisi.

*

Katso, että pettymyksesi on se porras, jonka astuttuasi olet ylempänä kuin ennen. Porras voi myöskin viedä alaspäin, älä salli siinä enää itsesi antaa pettää itseäsi.

Me pelkäämme onnea tavoittaessa, että menetämme kaikki. Ja kuitenkin menettäessämme kaikki, jää paras jäljelle aina.

Älä riko sitä, minkä voit pitää ehyenä. Rikkoa on helppoa, rakentaminen ja uuden luominen vaikeata, parsiminen ja paikkaaminen ikävää ja aikaa kysyvää.

Jos päähäni koskee, en voi leikata sitä pois tullakseni terveeksi, minun täytyy sovitella ja houkutella pysymään sitä paikoillaan. Samoin ihmissuhteissa, ennen operationia täytyy odottaa tervehtymistä — ettei leikkaisi joskus päätänsä pois!

On sunnuntailapsia, joiden elämä on päivänpaisteista aina. Älä kadehdi heitä, eivät he ole parempia eivätkä huonompia siksi.

*

Onnea sen kaikkein puhtaimmassa ja korkeimmassa muodossa ei ole. Onneksi tyydymme sangen vaatimattomiin luulotellun onnen murusiin.

*

Stoalainen:

Ihminen on onneton joka tapauksessa. Vähän enemmän onnea tahi onnettomuutta onnettomuuteen — eikö se ole samantekevää? Siis onnettomuutta, koska sen aina kestää, eikä jää velkaa mistään. Ja siinä voi puh-
taammin harjoittaa pyyteetöntä hyveellisyttä.

*

Stoalainen:

En voi ymmärtää, miksi ollenkaan ansait-
sisimme onnea, kuinka rohkenemme sitä
pyytää ja kuinka voisimme sitä hoitaa ja

vaalia, että se luonamme pysyisi. Miten pieniltä ja sisäisesti vaillinaisilta näyttäisimme, jos tuo korkea ja harvinainen vieras luoksemme saapuisi?

*

Onni ja menestys ovat kaksi aivan eri asiaa.

*

Menestys ei vielä mitenkään takaa todellisia saavutuksia.

*

Todellisia saavutuksia on vain suurilla luonteilla, menestystä sunnuntailapsilla ja todellista onnea vain aniharvoilla, kenties monen polven ansioittamilla, kypsyneillä antajoilla.

*

Löytää, kenelle voi antaa, jos on annettavaa, on menestys sekin. Mutta eikö koko maailma ole velkojamme, jos olemme vain kylliksi rikkaita antaaksemme?

*

Tee itsesi tarpeelliseksi, vaikka sinut syrjään sysättäisiin. Koskaan et aloita liian myöhään palvelustyötäsi.

*

Antaa, siinä suurin elämän onni. Jos emme osaa antaa, emme osaa rakastaa.

*

Ei ottamisessa ja säilyttämisessä, vaan antamisessa näkyy sinun rikkautesi.

*

Jos onnea on, asuu se meissä. Jos sitä etsimme, on sitä itsestämme etsittävä. Sen pyytely ulkoapäin eksyttää meidät erehdyttäville harhapoluille vain.

*

»Mitä sinä toivot, että ihmiset tekisivät sinulle, se tee myös heille», on sanottu. Jos ihmiset eivät ruhjo sinua kuoliaaksi, vaan

antavat sinun elää, olet jo paljon saanut. Maksa se heille takaisin rikkaan tavoin.

*

Jos toinen saisi laatia toisen kohtalon rajat, eivät ne olisi hellämielisesti laaditut. Varmasti silloinkaan kohtalon kädestä ei puuttuisi terveellistä ruoskaa eikä elämäntieltä tarvittavia kuoppia, joihin olisi hyvä ja syvä langeta.

*

Vihamiehesi tuntevat sinut usein tarkemmin kuin ystäväsi. Rakkaimpasi erehtyy enimmin, koska hän rakastaa, ja rakkaus on sokea. Rakkaus, joka ei ole sokea, ei ole oikeata rakkautta. Meitä ei miellytä rampa, siivetön eikä tyhmä rakkaus, sokea vain!

*

»Jos joku lyö sinua poskelle, niin käännä hänelle myös toinen», on sanottu. Monesta se on hyvin vaikeata. Mutta voit olla näyttämättä lyöjälle, kuinka isku koski. Ja voit

iloita taas siitä, että hänen ilonsa oli niin vähäinen!

*

Mitä on rakkaus? Se on kärsimyksen tie. Meidän rakkautemme ristiinnaulitsee meidät joka hetki. Ja se on kuitenkin meidän autuutemme.

*

Ei ole ketään niin väkevää kuin se, joka todella rakastaa ja jaksaa kaikesta huolimatta kuunnella sydämensä ääntä.

*

Silmän kautta synti näkyy. Ei silti ole syytä koettaa peittää katsetta, vaan tutkia sydäntä.

*

»Jumala, minulla on vilu», sanoi pieni lapsi pakkasessa värjöttäessään ja katsoessaan taivaalle, kun kodin ovea ei nähnyt. — Useinpa isoina sanomme samaa, löytämättä kotiimme, jonka ovi voi olla ulottuvillamme.

*

»Jos voisin ottaa tähden taivaalta, niin sen ottaisin ja antaisin sinulle, armaani», sanoo rakastava mies sydämensä valitulle. Mutta kun he ovat naimisissa, riitelevät he raitiotielipusta ja vieläkin vähemmästä.

*

Naiselta voi viedä perheen, kunnian, maineen, rikkauden, ja hän alistuu. Mutta jos hänen rakkauttaan loukataan, heräävät hänessä kaikki petoeläimen vaistot.

*

Ihminen, jonka ei tarvitse tuntea mustasukkaisuutta, on onnellisin kaikista olioista — ellei hän ole naimisissa tyhmeliinin kanssa!

*

Kuolemalle, joka riistää rakkaan elämän, antaa nainen helpommin anteeksi kuin toiselle naiselle, joka tekee rakkaan onnelliseksi.

*

Avoliitto voi olla hirvittävä kahle, jonka vakavuutta ei nuorena onneksi ymmärrä, jonka julmuutta ei keski-iällä ole aikaa surra ja jonka arpeutuneita jälkiä ei vanhana onneksi enää tunne eikä pode.

*

Koska rakkaus ei ole vain nautinto, vaan mitä täydellisin tappiomme yksilönä, ei luulisi sitä tappiota haluttavan tuntea ja tunnustaa muuta kuin yhden ainoan kerran ja yhden ainoan suhteen!

*

Naiset rakastavat korujansa ja näyttelevät niitä toisillensa. He riistävät sillä toisten vahingonilon, jopa synnyttävät kateutta. He tietävät itse, ettei ole syytä olla ylpeitä menestyksestä, mutta naisen vaistot ovat luonnon vaistoja, ja hänen tiedottomimmat ajatuksensa luonnon vihreitä ajatuksia.

*

Jos mahdollista, älköön vaimo puhukoon liian paljon pahaa kodistansa ja miehestänsä, älköönkään liian paljon hyvää lapsistansa. Molemmilla on epämääräinen ja vain päinvastainen vaikutus.

*

Ilman täydellistä keskinäistä luottamusta ei ole mitään rakkautta.

*

Myytävänä on rakkaus, jos sydämellä on monia mahdollisuuksia.

*

Joka lähentelee kaikkia, on kaikille myös uskon.

*

On varoitettu leikkimästä tulen kanssa ja meidän pitäisi uskoa se. Mutta me olemme niin huonosti kasvatettuja, ettemme usko,ellemme tunne itse tulen polttavan ja hävittävän meitä.

*

Rakkautta ei voi menettää. Luullun rakkauden vain menettää.

*

Moni loukkautuu, jos lausutaan julki se ajatus, että oikeata rakkautta on vähän, mutta keinottelua, intohimoa ja nautinnon-halua sitä enemmän. Mutta miksi loukkaantua? Voihan hän lohduttaa itseään sillä, että hänen tunteensa on sitä oikeata ja vain toisten tuota alempaa luokkaa!

*

Sydämesi ei ole puhdas eikä voi pysyä puhtaana, jos se on jokaiselle vieraalle avoin ja jos se jokaista kulkijaa kutsuu ja houkuttaa. Se on markkinakapakan likainen etehinen korkeintaan!

*

Mitä siitä, jos menetit sen, jota todella et omistanut. Todellista rakkautta ei voi menettää, jos sitä jossakin on. Ja miten vähän sitä on! Milloin olet sitä nähnyt?

Millä oikeudella katsot siis, että sinun kohdallesi on luotu se, jota niin vähän on?

*

Mies, joka on tohvelin alla, on onnellisin, sillä vapauden väärinkäytön vastuunalaisuus on toisilla hartioilla. Ja vapaushan on miehen suurin vihollinen!

*

Silloin kun olet vielä mustasukkainen, rakastat rakastettua. Kun mustasukkaisuuden mahdollisuus on loppunut, on rakkautesi jo kuollut.

*

Mustasukkaisuus ei olisi niin hirvittävä kuin se on, ellei se tekisi sieluamme ainaiseksi asuinsijaksi sille, jota me vihaamme ja joka on kilpailijamme ja voittajamme.

*

Tarvitaan yksinkertaisuutta, lapsen sydän tahi nerokkuutta ja sankarin uhkarohkeutta

ollakseen rehellinen. Kaikki ne ovat valitettavia seikkoja, koska ne tekevät elämän epä-mukavaksi. Eikä rehellisyys sinänsä pilaisi meitä, mutta se voi viedä meiltä koko maailman!

*

Ei ole mikään perhe, jossa täytyy valehdella. Se on samoihin huoneisiin sijoitettua markkinaväkeä, joka käy alhaista vaihtokauppaa keskenänsä.

*

Jos perheen isä ja äiti valehtelevat keskenänsä, mitä voi odottaakaan lapsilta, kun vastassa heillä on vieras maailma ja kysymyksessä omat edut.

*

Meidän ei ole nimitettävä petokseksi jokaista kehittymättömän ihmisen erehdystä. Pettää voi vain sydäntä. Muut petokset ovat keinottelua. Ja keinottelusta me olemme varmat jo edeltäkäs.

*

Minun täytyy erota rakkaimmistani ja olla yksin — voidakseni säilyttää vähän rakkautta vielä!

*

Sinä häpeät vihaasi, mutta et häpeä rakkauttasi. Kuitenkin oikean vihan ja oikean rakkauden alkujuuri on sama: halu kuulua yhteen, — ja tahto sama: paremmaksi tulla!

*

Jos rakkaus yllättää vielä kuusikymmenvuotiaan, mitä ihmeitä se voikaan tehdä kaksikymmenvuotiaalle!

*

Me puhumme 'rakkaudesta' hyvin varovaisesti, sillä käytännölliset näkökohdat pakottavat meitä siihen. Meidän olisi johdettava lapsia tekemään joitakin päätöksiä ja itsetpetos niin hienosti ja hellävaraisesti, etteivät toiset eivätkä he itse sitä ymmärtäisi, eikä se hyviä tapoja eikä 'rehellisyyttä' loukkaisi.

*

Lunastaa väärällä vekselillä elämää?
Mikä rikos! Mutta ilman sitä rikosta kuoli ihmiskunta sukupuuttoon.

*

Ole aina hallitsija, olkoon kuningaskuntasi kuinka pieni tahansa, vaikka vain — oma sydämesi.

*

Ihmisen viha syntyy luomis- ja sovittelunhalusta. Vain eläimen viha on halu tuhota toinen toisensa.

*

Ellei tuntisi ihmisten yhteenkuuluvaisuutta ja vastuuta siitä, ei tuntisi vihaa. Ellei tuntisi vihaa eikä vakkautta, voisi vasta kehua olevansa yksin!

*

Tee oikeutta, vaikkapa et saisikaan oikeutta. Siten palvelet siveellistä maailmanjärjestystä — ilman palkkaa. Ilman palk-

kaa? Mutta silloinhan palveluksesi onkin vasta siveellistä.

*

Jos me näkisimme, mitä me olemme, niin me emme enää olisikaan sitä, mitä me olemme!

*

Jos ihminen voisi saavuttaa tietoisessa puhtaudessa ja rehellisyydessä täydellisyyden, olisi hän täysin haavoittumaton.

*

Meille on mieluisaa ojentaa leivän sijasta kivi pyytäjälle. Meidän siveytemme ja uskontomme heikkoutta osoittaa se, että pyytäjiä ei kulje ovillamme, koska leivän jakajia ei ole juuri lainkaan ja nälkä on sammutettu keinotekoisesti.

*

Tavallista ihmistä rasittaa se rakkaus ja ystävyys, johon hän ei voi vastata samalla mitalla.

*

Me sidomme itsemme 'rakkauden-kahleilla' ja syytämme kohtaloamme, että olemme menettäneet vapautemme ja kaikki, kaikki! Me puhumme nyt vapautemme puolesta. Mutta mitä me sillä vapaudella teksimme? Sitoaksemmeko itsemme taas uusilla kahleilla ja menettääksemmekö taas kaikki, kaikki!

*

»Luonto ei tunne siveyttä», sanoo amoralisti. Ihminen on osa luontoa. Kauankohan luonto pitkämielisyydessään sallii lapsensa käyttää rankaisematta niin luonnontonta asetta kuin 'siveys' on? Vai eikö meidän siveytemme kenties olekaan niin kovin tappava ase laadultansa? Ehkä siitä on luonnolle suoranaista kunniaa vain?

*

Ei kukaan ole erehdyksistä vapaa, joka niin luulee, erehtyy pahasti. Ei erehdys ole vaarallinen, jos vian parantaa, vaarallisempi on se tylsyys, joka erehtymättömän aivan parantumattomaksi tekee.

*

On seikkoja, joiden suhteen ei suvaitsevaisuus saa koskaan tulla kysymykseen, ne ovat: petos, petos ja petos.

*

Sinä voit pettää minua vain kerran, sen jälkeen olet sinä petturi aina.

*

Rehellisyys maan perii, sanotaan. Pikemminkin maa perii rehellisen, sillä usein rehellisyys kaataa hänet maahan.

*

Pyrkiessäsi totuuteen älä pelkää, jos sinua väärin käsitetään. Tärkeämpi on etsiä totuutta omalla tavallasi kuin se, miltä sinä sitä etsiessäsi näytät, tahi se, miellyttävätkö sinä siinä muita vai et.

*

Keskustella itsensä kanssa on samaa kuin keskustella lähimmän ystävänsä kanssa.

Sanoa itsellensä totuus hemmottelematta ja säälimättä itseänsä, sillä karaisee henkeänsä niinkuin kylmällä kylvyllä ruumistansa. Mutta kylmä kylpy on otettava viisaasti, on varotettava vilustumista. Sekä ruumis että henki sietävät kylmyyttä vain määrättyyn rajaan asti.

*

Miten kaukana me olemme ihmisyyden ihanteesta. Joka päivä on nujertaa meidät todistuksillaan meidän riittämättömästä hyveellisyydestämme, rehellisyydestämme ja puhtaudestamme.

*

Ei kukaan muu voi auttaa sinua kuin sinä itse. Älä koskaan väheksy omia voimiasi, vaan houkuttele ne hereille, vaikka se työlästä ja vaikeaa olisi.

*

Älä leiki paheitten kanssa äläkä huviksesi kutsu niitä vieraiksesi. Ne pesiintyvät

mielellänsä luoksesi, vievät sinun aikasi, vapautesi ja lopuksi valtaavat koko maailmasi.

*

Heikko kokeilee, ellei muulla niin paheella, tarpeettomasti.

*

Aikoessasi pettää toista sinä et ota huomioon niitä salaisia voimia, joita nostatat hereille ja jotka siihen asti ovat olleet levossa. Petoksesi on kohtalokas juuri sinulle itsellesi, sinä kaivat sillä vain omaa hautaasi.

*

Selvä ja avonainen peli sopii hyvin lujille luonteille, mutta kaataa heikot. Kaato-työssä olemme kaikki mielellämme avullisina. Ja siksi pidämme heikkojen rehellisyyttä yksinkertaisuutena.

*

Silmissämme täysin ala-arvoista ihmistä emme koskaan vihaa.

*

Rahvaaseen kuuluu se, joka petoksella ratsastaa, kansalainen on se, joka petosta häpeää.

*

Se, joka tuntee ihmiset hyvin, menee pitkälle, mutta ei ole kadehdittava. Se, joka tuntee itsensä hyvin, ei tahdo päästä eteenpäin, mutta ei ole sääliittävä. Se, joka tuntee sekä ihmiset että itsensä hyvin, kulkee kunnioitettavan taipaleen ja on ihailtava.

*

Yksinkertainen ihminen arvostelee toista näennäisten olojen ja näennäisten tekojen mukaan. Ymmärtäväinen pysähtyy harkitsemaan ja koettaa olojen ja tekojen takaa nähdä ihmisen, jota hän haluaisi ymmärtää — ja moni turha, paha sana jääpi sanomatta.

*

Yksi ainoa karkea, omalla äänenpainolla lausuttu sana voi paljastaa miehen syvemmin kuin vuosikymmenien seurustelu hänen kanssansa. Sen sanan sanoo hän tietämättänsä, mitä on tehnyt. Hän on leimannut teille itsensä siksi, mikä hän todellisuudessa on ja mikä hän teille tulee vastedes olemaan.

*

Uskollinen ystäväsi petti sinut! No, eihän hän ollut uskollinen, koska hän petti, eikä hän ollut ystäväsi, koska hän ei ollut uskollinen. Mitä siis menetit? Vieras käänsi sinulle selkänsä ja meni matkoihinsa. Hän teki melkein ystävän työn, koska hän jätti sinut rauhaasi ja lahjoitti sinulle selvyuden.

*

Vasta kun toinen pettää sinut, tunnet osiksi hänet. Pettymykset ovat kuvastin, jossa näemme sen maailman, joka meitä todellisuudessa ympäröi.

*

Liika ja tungetteleva ystävyys on lakeijan ystävyyttä, ei vapaan miehen!

*

Se onnellinen, jolla on yksi ymmärtäväinen kuuntelija, ei ole puhunut hukkaan. Mitä puheista, jos ei ole toivoa tulla ymmärretyksi.

*

Älä anna väärän ystävän lohduttaa itseäsi. Koska sinulla ei oikeita ystäviä ole, lohduta itse itseäsi.

*

On asioita, joita et halua anteeksi antaa. Ei ole sanottu, tokko onkaan vikaa sinussa? Voihan vika olla asioissa.

*

Tehdyllä virheellä voi joskus olla ympäristöön nähden vapauttava vaikutus. Se päästää kahleista, luo uudet valtasuhteet ja

kehittää voimia, jotka väärillä edellytyksillä olivat sidotut väärän vallan alle.

*

Useammin kuin kerran saa ihminen kavahtaa, että on liian paljon anteeksi antanut muille ja liian vähän itsellensä, ja tehnyt sillä suurta vahinkoa vain.

*

Pieni petos on sama kuin suuri petos, se on merkinnyt ihmisen toverin silmissä halvempaan ihmislajiin kuuluvaksi.

*

Jos mitenkään voit luonnoltasi, kosta paha hyvällä. Ellet sitä saa aikaan, vaan yhä kosta haudot, tee se edes niin taitavasti, ettei se ensi sijassa vahingoita itseäsi. Sillä yhdeksässäkymmenessä yhdeksässä tapauksessa sadasta kosta kosta vain itsellensä.

*

Julmalla on aina petos mielessänsä ja sydän lujasti suljettu.

*

On vain rakkaus, jonka edessä ihmisen on kumarruttava maahan. Siksi kai onkin sanottu: Jumala on rakkaus!

*

Tärkeämpää kuin opin paljous on itsekasvatus.

*

Tärkeämpi on ihminen itse kuin ulkonaiset tiedot hänestä tahi siitä maailmasta, jossa hän liikkuu.

*

Oppi ei ihmistä tee, sen tekee sydän ja äly. Sisäisesti tylsä jää opista huolimatta tylsäksi.

Keneltä sisäiset edellytykset suurempaan kehitykseen puuttuvat, ei niitä siinä suku-

polvessa hankkimalla saa. Hän jää odottavaksi 'ainehistoksi' vain.

*

Ilman itsekasvatusta ja itsekuria ei ihminen voi suorittaa mitään erikoisen arvokasta elämässään.

*

Ihminen, joka sisäisesti ei ole kasvattanut itseänsä, voi olla joltinenkin käyttövoima, mutta epäplastillinen. Seisovalta jalaltaan voi hän kaatua oljenkorteen. Ei koskaan tiedä, mihin hän pystyy ja mihin hänessä voi luottaa. Siksi hän on pelottava aina.

*

Kasvattamaton ihminen ei voi huvittaa meitä kuin hetken kuriositeettinä, joko eläimellisenä nähtävyytenä tahi tyhjän hetkemme virkistykseenä. Hänessä ei ole mitään vaakaan pantavaa, emmekä vaivaudu koskaan hänen tähtensä. Hän ei ole meistä

kaunis koskaan, koska hän ei puhu mitään meidän sisäiselle kuulollemme.

*

Ne tilapäiset sattumat, jotka paljastavat meille luonteemme huonot ja kasvatuksemme heikot puolet ja nolaavat meidät, ovat tuhatta kertaa tärkeämmät kuin kaiken kasvatus-opillisen kirjallisuuden lukeminen ja turha teoretisoiminen.

*

Minä opin elämää tuntemaan paljon enemmän vastoinkäymisistä ja onnettomuuksista kuin onnen ja menestyksen kautta.

*

Minä opin ihmistä tuntemaan paljon enemmän niistä, jotka minulle pahaa tekevät, kuin niistä, jotka minulle hyvää tekevät.

*

Me emme tunne itseämme, koska meillä ei ole tilaisuutta oppia tuntemaan itseämme. Me hämmästyisimme, jos näkisimme itsemme

sellaisina kuin todella olemme. Seurallisuus, ulkonaiset muodot ja sovinnainen ajatustapa peittävät meidät omalta itseltämme ja totutut ajatukset suojelevat meitä. Voimakkaammat ja puhtaimmat yksilöt seasamme säteilevät suurempaa voimaa ja ohjaavat usein itse tietämättään ja meidän tietämättämme ympäristöään ja kohottavat sen tasoa. Mutta me emme osaa arvioida sitä hyvää, mitä toisilta siten saamme.

*

Taistelu ulkonaisen menestyksen hyväksi on näennäinen. Taistelu, jota käydään omassa itsessä tosiarvojen saavuttamiseksi, on varsinainen. Mille annat arvon, se määrää sinun laatusi ihmisenä. Todelliset voitot ja tulokset ovat myös todellisia voittoja ja tuloksia persoonallisuudellemme.

*

Vaisto on synnynnäinen, sitä ei opita. Mutta puuttuvaa vaistoa voidaan kasvatuksella ja tiedoilla koettaa korvata.

*

Käsittele itseäsi niinkuin kasvattaja lasta, kehoittaen, luottaen, lohduttaen, rehellisesti arvostellen ja tarpeen tullen kurittaen. Ja muista aina päämäärä, jota kohti kuljet.

*

Jos ihminen tuntisi paremmin itsensä, pystyisi hän paremmin kasvattamaan lastansa.

*

Kasvatuksen tuloksista puhumisen tekee vaikeaksi se seikka, etteivät nuo tulokset koskaan taatusti näy toisille. Hyvästi kasvatettujen virheet voivat olla levossa melkein läpi iän, puhjetakseen vasta myöhään näkyville. Itsekään ei hän tiedä, mistä 'kriisi' tuli. Me näemme vain toisten teot, toisten salaiset elämykset jäävät meille näkymättömiksi.

*

Kasvattajan suru ja vaikeus on kasvattaa kasvatettava keinottelun maailmaan.

*

Jättää lapsi kasvattamatta, antaa sille vain hyvä hoito ja kasa koulutietoja, on yleinen muoto kasvatusta. Onko se riittävä, sitä on vaikea päättää. Kaikkihan riippuu siitä, mitä ihmiseltä vaadimme.

*

Ei mikään tingi niin paljon ja taitavasti kuin äidin sydän.

*

Jos lapsi vanhemmiten pitäisi pienenkään osan siitä, mitä hän äidin silmillä katsoen lupaa, niin maa olisi täynnä sankareita, miehiä, sekä voimakkaita ja rakastettavia naisia. Mutta missä he ovat?

*

Joka lapsella on hyvät ja kauniit puolensa kuten jokaisella aikuisellakin. On vain keksittävä ne ja viljeltävä niitä yhä edelleen.

*

Kasvattajan lohdutus on se, ettei kasvatuksella vielä voida aikaansaada ehdottoman taattuja tuloksia. Vastuunalaisuus teoista siirtyy kasvatettavalle jo aikaiseen. Siksi alkeellisinkin äidinvaisto rankaisee lasta teoista, joita lapsi ei vielä harkitse eikä ymmärrä. Tapaukset voivat näyttää hyvin koomillisilta, mutta vaisto on kenties puhunut oikein.

*

Älä laiminlyö kasvattaa lastasi jo mahdollisimman aikaisin.

Älä erehdy luulemaan, että kasvatus on samaa kuin kuritus.

Älä luule, että kasvatuksesi auttaisi niin, ettet suuria pettymyksiä ja surua saisi kärsiä joskus lapsesi tähden.

Älä luule, että kasvatuksesi on pätevää auttamaan lastasi lopullisesti. Lopulta vain hän itse voi auttaa itseänsä.

Mutta älä horju koettaessasi silti tehdä oikein, hellävaraisesti ja viisaasti, sillä työsi tulos, ellei näkyisi silmällesi, voi tuottaa

tuloksen vasta silloin, kun et ole enää sitä näkemässä. Ja tehdä oikein on asia sinänsä.

Kasvattaessasi älä ole kova ja kireä, vaan johda niin, että sinua mahdollisimman vähän huomattaisiin. Sinun osasi on kypsyttää lasta itsekasvatukseen.

Sillä sinä tiedät itse, kuinka elämä on täynnä pettymyksiä ja yllätyksiä loppuun asti. Selviytyäkseen täällä ei ihminen tarvitse niin paljon oppia kuin luonnetta.

Liika kuri heikentää luonnetta. Avonainen harkinta ja toveruus sallivat sinun seurata lastasi mahdollisimman kauan.

Tehdä työtä elävässä aineksessa on uskallettua ja parhaassa tapauksessa muodostuu kasvatusta vain kasvattajan itsekasvatukseksi, joka voi syöpyä kasvatettavan mieleen. Nähdessäsi elämän hirvittäviä, yksilöitä tuhoavia voimia ja järjettömältä näyttäviä sattumia sinä tunnet oman avuttomuutesi. Mutta estääkö se sinua koettamasta tehdä parastasi?

Sinä teet parhaasi tuntematta täydellisesti lastasi, tietämättä tuloksesta. Sillä ihmisen todelliset kasvot näkyvät selvimmin vasta

miehuusajan jälkeen, vähän ennen kuin lopullinen vanhuus alkaa suorittaa tasoittavaa, vaimentavaa ja askeleita hiljentävää työtänsä. Ja sitä lapsesi kehitysaikaahan sinä et ole enää näkemässä.

*

Rakkaus on sokea, sanotaan. Äidinrakkaus samoin. Se rakkaus voisi olla kohtalokasta ja vaarallista lapselle, ellei kasvatuksen pääosaa muodostaisi itsekasvaminen ja ellei maailma itse hoitaisi ankaran koulumestarin virkaa. Kuitenkin kuinka värejä pehmentävä tuo sokeus on ja kuinka suloiseksi se meille tuon ankaran koulumestarinkin tekee.

*

Äidin velvollisuus itseänsä ja lasta kohtaan on koettua pelastaa näkövoimansa jälleen. Hänen on taisteltava fyysillistä, sokeaa rakkauttansa vastaan voidaksensa arvioida oloja ja voidaksensa olla pätevänä apuna jatkuvassa kasvatustehtävässä, jos hänen voimiansa yhä tarvitaan.

*

Materiaana et sinä ole niin tärkeä kuin lapsesi, ajattelet. Kuitenkaan älä liioittele. Jokaisen ikäluokan ihminen, paitsi lapsi, on ensi sijassa aina vastuussa itsestänsä.

*

Sokea rakkautesi lapseen älköön olko niin sokea enää, kun lapsi ei turvaasi kaipaa. Se kasvakoon irti sinusta vähitellen. Sinulla on kenties pitkä taival vielä itsellesikin sen jälkeen, kun lapsesi olet hoitanut maailmalle. Sinun tiesi on yhtä tärkeä kuin lapsesikin. Sinä kuljet taipaleesi yksin, lapsesi kulkee samanlaisen taipaleen yksin jäljessäsi. Yksin. Sillä lapsiltasi älä velo rakkautta. Kernaasti jääköön se säästöön vaikka tuleville.

*

Käsitellä ihmisen olemusta avonaisesti ja rehellisesti on, ihmisen oman, sisäisen tilinteen lisäksi, ainoa oikea tie ihmistuntemukseen.

*

Kuinka olet koettanut kasvattaa lapsiasi, sen näkee siirtä, kuinka olet kasvattanut itse itsesi.

*

Ainoastaan kaikista alhaisin ihminen ei tiedä vanhemman velvollisuuksista. Jos eläin voisi puhua, voisi se neuvoa sellaista ihmistä, mutta varmasti ei se tunnustaisi ihmistä sukulaiseksensa silloin.

*

Kasvatusta vaikeuttaa myös se, että ihminen on taipuvainen etsimään ja tunnustamaan tekototuuksia ja helppohintaisuuksia ja ummistamaan silmänsä varsinaisille totuuksille, jotka eivät häntä miellytä ja joista ei ole heti näennäistä käytännöllistä hyötyä.

*

Me nauramme lapselle, joka kokemattomana hyveen tietä kulkee, koska me tiedämme varmasti, että hän kaatuu meidän

asettamiimme ansoihin. Me olemme sydämestämme kyynikoita, julkisesti hyväksymättä kyynillisyyttä!

*

Nuorukainen, jolla on puhdas sydän ja puhtaat aatteet, on meistä koomillinen ilmiö, koska hän niin huonosti sopii tähän keinotelun maailmaan. Me tiedämme, että hänen joko täytyy kaatua tahi alkaa luisua alaspäin, 'sopeutua', oppia tuntemaan maailma paremmin. Meitä ei liikuta eikä järkytä tämä näytelmä, se hymyilyttää vain, koska me itse muodostamme tuon voittoisan maailman.

*

Puhdas kotikasvatus on helppoa ja voi määrättyyn ikään tuottaa hyvännäköisen tuloksen, kunnes maailma ottaa ohjat käsiinsä ja korjaa laskuvirheet. Se korjaus voi kasvatettavalle olla sangen tuhoisa. Siksi ei maailmaa myöskään ole vähäisenä pois laskuista jätettävä.

*

Palkaksensa suuresta antaumuksesta tehtäväänsä saa äiti usein sokean rakkauden lapsiinsa. Siis sokeuden.

*

Älä luota lapseesi sokeasti, hänestä voi tulla yhtä huono kuin miehestäsi tahi yhtä huono tahi huonompikin kuin vaimostasi!

*

Pahimman virheen takaa näkee äiti vain ihannelapsen. Ja vaikka ihannelapsi tekee isona ei-ihanteellisia tekoja, on hän ihanne-lapsi sittenkin. Vain äidin sydän ei loukkauksista loukkaannu. Kaikki hän ymmärtää, kaikki hän anteeksi antaa. Voimme kieltää rakkauden olemassaoloa kun sen määritelmä paikkansa jossakin pitää.

*

Vanhemmalla ei ole oikeutta sanoutua irti vanhemman velvollisuuksista minkäänlaisissa tilanteissa, koska vanhemmuutta ei

voi tekemättömäksi tehdä ja velvoitukset aina velvoittavat.

*

Onnellinen se, jolla on perhe ja lapsia, hänellä on koko maailma pienoiskoossa ympärillensä, hänellä on loputon työ-ala, suuri kilvoituskenttä kotinsa seinien sisällä.

*

Levottomalle pojalle.

Kun sielusi on murheellinen, ajattele, että se on kuin pelto, jonka yli on langennut siunaava sade. Seuraa selkeentyminen, aurin-gonpaiste, ja peltosi kasvaa uutta viljaa.

Kaikella luomisella on omat lakinsa.

Tee itsestäsi mitä voit. Pienellä alalla mestari on parempi kuin monella alalla keskinkertaisuus.

Älä luulottelekaan, että kuulut vain itsellesi. Kuulut ihmiskunnalle. Sinun nautintosi ja tapasi tuntea ovat omiasi, sinun ajatuksesi ja voimasi ovat meidän, osa yhteistä ajatusta ja voimaa.

Erikoisuudellasi annat meille lisää, jos voit. Jos et voi ja jos sinulla ei ole mitään antamista, et ole vähäisempi kuin ne, jotka ovat rikastuneet antajoiksi. Ethän pysty ratkaisemaan, miksi elämä kauttasi ja jälkeesi muodostuu. Elämä sinänsä on pyhää ja erikoistunutta jokaisessa. Siksi jokainen on tärkeä.

Eikä kukaan ole niin köyhä ja mitätön, ettei pystyisi jossakin hyvää tekemään. Älä häpeä tehdä pientä hyvää. Älä tee karuksi itseäsi äläkä ympäristöäsi.

Ei haittaa, vaikka siunaisit itsesi joka aamu ja joka ilta. Siunaus on omistautumista hyvälle.

Jos et itsenäisesti pysty luomaan elämäsi maksiimeja, ei ole häpeä, jos joskus turvautut muiden saavutuksiin. Tärkeintä on hoitaa itseänsä kuin lainaa, jonka takaisin maksaa, tahi kuin kalleutta, jonka häviötä ei tahdo.

Sinussa voi piillä jotakin kallista, josta et ehkä koko elämässäsi tiedä.

Siksi tuskasi ovat kuin lääke sielullesi. Katso, että nöyrästi voit hoitaa itsesi terveeksi jälleen. Miellyttääkö sinua rehellisten

ajatustesi tulos vai ei, sitä sinun ei ole kysyttävä, kysyä voit, kuljetko oikeaa tietä. Uusi kriisi tuo uudet näköalat. Niin olet sinä alituisen muodostumisen alaisena. Taakse jäänyt peittyä hämärään ja pimeään, edessä valkenee ja kirkastuu. Taakse on sinun tarpeetonta tuijottaa. Mitä sinä menetit, ei ollut mitään vielä. Menettää voi paljon, köyhtymättä lainkaan.

Varaa itsellesi hiljaisia hetkiä, jolloin voit tilittää itseäsi. Jos sinulla ei ole siihen aikaa, ei sinulla ole ajatuksia! Alituinen kiire ja hälinä ympärillämme tekee meidät puolinaisiksi. Ajatusta sietää usein kauan houkutella ja odottaa. Kun se on selvinnyt, kannatti se ajan tuhlauksen ja vaivan.

*

Meidän hulluutemme on tulos meidän ruumiissamme tapahtuneista aineen muutoksista. Taudin puhkeamiselle emme mitään voi.

Meidän rikoksiemme edellytykset ovat meidän sielumme aineellisena painolastina. Meidän siveellisestä ryhdistämme riippuu,

annammeko niille kasvumahdollisuutta, jos ne onnettomuuksien sattua elonmerkkejä näyttäisivät.

*

Koska ihminen on talttunut yhteiskunta-eläjäksi, asettaa hän äänettömästä sopimuksesta hyveellisyyden, kunnon, siveyden ja järjestyksen vallattomuuden, rosvoamisen, väkivallan edelle. Jo pitkäaikainen yhteiskunnan elämä todistaa yhteiskuntamuotojen tarpeellisuutta ja välttämättömyyttä. Mikä elämän muoto tahi ihanne yhteiskunnan ulkopuolella voisikaan ihmistä tyydyttää? Alhaisten vaistojen valloilleen laskeminen saattaisi pian koko olemassaolon kyseenalaiseksi.

*

Mikä vika on ollut kasvatuksessa, kun 'hyveellisen' täytyy tarkasti vartioida sydämensä ovia, etteivät sinne kätkeytyneet paheet pääsisi valloillensa eikä kenkään näkisi näitä sala-asukkaita?

*

'Maailma on suuri taistelukenttä ja kaikki ovat vihollisiani.' Sinun arvokas elämäntehäväsi on lyödä vihollisiasi, koska he eivät ole arvokkaita ystäviksesi? Hyvä, käy sotasi yksin ja kaadu tärkeän asiasi puolesta! Älä kuitenkaan ihan unohda Don Quijotea, joka myös sankarillisesti taisteli tuulimyllyjä vastaan.

*

Jos täysi vapaus olisi mahdollinen, tuhoaisi se meidät nopeasti ja täydellisesti.

*

Mikä olisi se onni, joka todella olisi tavoittamisen arvoinen? Ja onko ulkopuolella meitä mitään, mihin tosiaan ylettyisimme?

*

On ihmisiä, joiden intohimo on saada olla olematta itsenäinen, saada huomiota herättämättä vajota palvelemaan toista. Elämä on heille suuri taakka, ellei heidän salaisia halujansa tajuta.

*

Vaistoa ei opita, se on synnynnäinen. Siinä myös syy, miksi juuri hyvinkasvatetut eivät usein ole hyvin kasvatettuja!

*

Jos ihmisellä on puhdas sydän ja vilpitön mieli, ei hän tee kuin yksinkertaisuuden vaistottomuuksia niinkuin lapsikin, ja niitä on helppo anteeksi antaa ja saada.

*

Meidän ei tarvitse odottaa, että meille tapahtuisi aina oikeus. Voimme olla iloisia, jos vierasten oikeus vierailee joskus sovinnollisesti meidän oman uskollisen oikeutemme luona!

*

Kun meidän oikeutemme kääntää meille selkensä ja jättää meidät, toivoisimme, että jälleen voisimme palata äidin syliin ja aloittaa kasvumme uudestaan.

*

Ehdoton oikeus: ehdoton kuolema!

*

Miehen sana:

Vääryys raivostuttaa minua niin vanhana kuin nuorenakin.

*

Taistella vaikeuksia vastaan eikä elää mieliteoilleen eikä nautinnoilleen, siinä miehen elämälle kylliksi ohjelmaa.

*

Läksy:

Antaa anteeksi seitsemän kertaa päivässä tahi seitsemänkymmentä kertaa seitsemän, sehän on jo kuin jumaluudessa kylpemistä. Itsensä olevaisuudesta pois eliminoiminen, persoonallisuutensa kieltäminen, täydellinen sopeutuminen ja sulautuminen kaikkeen, suuri itsensäunohdus — siinähan on läksy, jonka oppimiseen ei yksi elämä riitä!

*

Liika askeettisuus voi joskus kaataa narrin ja itserakkauden synnillä sokaista viisaankin.

Aikainen hillittömyys voi tuhota neron ja tehdä korvaamatonta vahinkoa lahjakkaiden joukossa.

*

Voiko häväistä vanhuutta? Eikö hairah-tavalla vanhuudella häpäise vain nuoruuttaan ja myöhillä synneillä pois pyyhkäise koko mennyttä ihmisyyttään?

*

Yllätykset, joita vanhuksille sattuu, nolaavat ihmisen täydellisesti. Jos nuorukaiset olisivat yhtä heikkoja kuin vanhukset, menisi meiltä usko elämään. Me teemme kaupanpäällisiksi sen virheen, ettemme ota vanhoja täydestä.

*

Vanhus, katso, että sinun lapsesi ja lapsenlapsesi eivät ole sinua edellä mielen puhtauudessa, rohkeudessa ja viisaudessa.

*

Valtio ei ole irrallinen, meidän ulkopuolellamme oleva tekijä, se on meidän eri tahojemme suurin yhteinen tekijä.

*

Ihminen on yhtä julma kuin eläin, mutta hän on vaarallisempi kuin eläin, sillä hänellä on älyä ja kykyä säännöstellä ja potensoida julmuutensa hienommaksi ja murhaavammaksi.

*

Ihmisten välillä on ainainen, näkymätön sotatila. Hirvittävin ja tuhoisin on se laillistettuna ja järjestettynä valtioiden välillä: sotana! Kuinka kaukana olemme todellisesta rauhasta ja todellisesta ihmisyydestä!

*

Jos me tuntisimme todellisen ihmisrakkauden, olisi meillä todellinen rauha.

*

Usein näennäinen tappio on sinun suuri voittosi selviytyäksesi suurista vaaroista, joita sillä kertaa et näe.

*

Alistua ja alistaa itsensä hetken elämään ja tehtäviin ja olla samalla itseänsä kadottamatta, olla samalla tekemättä hengellensä vääryyttä, on vaikeampaa kuin suorista vastoin käymisistä selviytyminen.

*

Kunniakas mies ei valita osaansa eikä sanoudu irti vaikeuksista; sen tekevät vain raukat. Jos tuntuu, ettei päivä selviydy iltaan, on muistettava, ettei se ole vielä koskaan jäänyt tapahtumatta. Parhaimmat voimat avuksensa loihtien suoriutuu ihminen inhimillisin keinoin suuristakin vaikeuksista. Ellei, on aikaa jälkeensä valittaa keinojen riittämättömyyttä.

*

Suoriutuakseen hyvin elämän vaikeissa ja raskaissa tilanteissa, joita lähimmäiset eivät edes huomaa, tarvitsee ihminen paljon enemmän omakohtaista rohkeutta kuin sotakentällä, jossa varsinaisen tahdon määrää joko johtaja tahi joukkosuggestioni.

*

Kuinka meillä olisi isänmaata, ellei meillä olisi uskollisuutta sitä kohtaan? Ei ole kotia, ellei ole uskollisuutta, ei ole ystävää, ellei ole uskollisuutta. Ei ole rakkautta ilman uskollisuutta! — Kuitenkin me kavallamme kotiamme, petämme ystäväämme, rakkauttamme. Isänmaata me emme kavalla. Me olemme hyvällä tiellä, mutta meillä on työtä suuresti itsessämme.

*

Se, jolla ei ole intohimoja mihinkään, ei voi sanoa elävänsä kuin varjoelämää. Elämä ei aukene hänelle eikä hän joudu tekemisiin, joissa voimat mitataan. Intohimot tuottavat suurimman autuuden ja suurimmat tuskat.

*

Tuntuu nöyryyttävältä ajatella, että sankaruudella on niin vaatimaton kaksoisveli kuin tyhmyys, mutta järjettömämpää on, että kun neroudella on kaksoisveljenä hulluus, niin se vielä lisäksi hemmottelee sitä.

*

Me emme muka tajua toinen toistamme. Ja kuitenkin me olemme sieluiltamme sangen alastomia ja verhottomia. Me tajuaamme kyllä, jos katsomme. Toista on, tuottaako läheltä näkeminen mitään huvia.

*

Kunnioita tehtyä työtä. Tee itse parempi, jos jokin seikka siinä ei sinua tyydytä. Voit kokeilla itse voimillasi, mutta salli muidenkin tehdä samoin.

*

Hallitse omaa maailmaasi, niinkuin sitä kuolestasi jälkeen hallitseisit, jos tänne takaisin pääsisit.

*

Hallitsemisen taakka on mitä vaivalloisin taakka. Jos ei ole intohimoa ja luonnon antamia edellytyksiä siihen, kuka vapaaehtoisesti haluaisi sitä, ellei ole vain yksinkertainen narri.

*

Pahimmat erehdykset tekee synnynnäinen 'erehtymätön'.

*

Ei ole mikään erityinen kunnia olla erehtymätön. Kunnia on pyrkiä joko vähemmän tahi enemmän erehtyvänä tietoisien erehtymätömyyden piiriä kohti.

*

Onnellinen se, joka voi todella tuntea ja tietää olevansa oikeassa!

*

Ihmisen toimintaa ei kokonaan määrää hän itse, koska hän ei ole itse itseänsä luonut eikä olojakaan hallitse, hän valitsee vain rajoitetuista mahdollisuuksistansa. Joskus ei

valitsemisen varaakaan ole. Jos hän tekee parhaansa, eikä onnistu, ei syy ole hänen, vaan hänen mahdollisuuksiensa. Ei aina ole tärkeää menestys, vaan rehellinen pyrkimys ja itsensä alistaminen mahdollisuuksien toteuttajaksi.

*

Viisaan tie on nöyrän tie.

*

Jos sinut on luotu antamaan, anna. Jos sinut on luotu ottamaan, nöyrry ja ota. Ole selvillä siitä, milloin voit antaa ja milloin ottaa, silloin sijoitut oikealle paikallesi.

*

Vasta myöhemmällä iällä näkee ja tajuaa, kuinka täynnä vaikeutta ja vaaroja on elämä ollut.

*

Tuntea pahuutensa on sangen raskas seikka. Tuntea hyvyytensä on vielä raskaampi!

*

Ihminen alistaa itsensä, s. o. ruumiinsa, elämän välttämättömyyden lakien alaiseksi, vaikka sydän ja maku kapinoisi vastaan. Sitä voi sanoa elämänviisaudeksi.

*

Viisas ei koskaan voi olla itserakas. Vain puolinainen äly sitä on. Lastentautia muuten.

*

Viisaampi on se, joka kiirehtii, kuin se, joka lepää, vaikka se, joka lepää, voi tulla viisaammaksi kuin se, joka kiirehtii.

*

Ei ole viisautta, ellei ole rakkautta.

*

Viisauteen ei sisälly vielä sitä, että elämän tuntee, vaan että sen, minkä tuntee, sen ymmärtää.

*

Itsepetos, joka ei johdu tyhmyydestä ja on rehellisluontoinen, lienee varmaan luvalinen. Niinpä se, että koettaa uskoa toisista hyvää, ei vahingoita meitä lainkaan, jos meillä on ihmistuntemusta ja tiedämme jo edeltäkäsikin olevamme väärässä.

*

Oppi ei tee sinua viisaammaksi, vaan kokemus. Kokemus ei merkitse aina elää tapahtumaa, vaan ratkaista se luovasti aivoilla ja sydämellä, joko elettyinä tahi elämättä.

*

Mielikuvitus-kokemus ei muutu elämykseksi, ellei pohjalla ole eetillistä pyrkimystä.

*

Liian suuri ja yksipäinen ihanteellisuus on kuin paksu lasiseinä: siihen voi lyödä päänsä ja kaatua, mutta ei naarmuteltunaakaan siitä läpi päästä.

*

Milloin ihminen on vanha? Niin kauan kuin hänellä on kokemista ja oppimista ja pettymisen aihetta, ei hän ole vanha vielä. Joku on jo nuorena vanha ja tuntee, että hän on jo kokenut kaikki.

*

Me olemme vihaisia ikävuosillemme, koska ne kiirehtivät ja riistävät meidät irti rakkaistamme. Kuinka vihaisia meidän pitäisi-kään olla kaikelle sille turhuudelle, jota joka päivä kasaa ja joka rakentaa muurit meidän ja rakkaistemme välille, niin ettemme näe heitä, emme tunne heitä enää, niin että he jäävät kohta pelkiksi käsitteiksi ja himmeiksi muistoiksi vain.

*

Eivät harmaat hapsesi kaunista sinua, ellet ole säilyttänyt sydämessäsi kainon nuorukaisen rohkeutta ja lapsen puhdasta mieltä.

*

Älä hämmästy, jos sinua nolataan elämäsi viime hetkillä vielä. Ole oppilas yhä. Ylioppineeksi et koskaan tule.

*

Älä ole koskaan valmis muuhun kuin kuolemaan — jos siihen hengessäsi voit valmis olla!

*

Joudumme usein hämmästyämään, että olemme tyhempiä kuin omat lapsemme. Voimme rauhoittaa itseämme sillä, että mekin olemme kerran olleet lapsia, siis viisaampia kuin omat vanhempamme, ja että lapsistamme kerran tulee vanhoja, siis yhtä vähän viisaita lastensa edessä kuin me nyt. Hauska lohdutus!

*

Sanotaan 'kypsyysikä' tahi 'päivä on korkeimmillaan'. Tuloksiin nähden se on erehdys. Yhtä paljon opittavaa on lopputaipaleella kuin alkutaipaleellakin. Alasmeno-

oikeutta ei ole muuta kuin ruumiilla ja kaikella sillä, mikä sen valtaan kuuluu.

*

Koettelemuksia ei ole pelättävä, vaan heikkouttaan ja tottumattomuuttaan niissä.

*

Ei missään näy niin nopea ja runsas sato työstä kuin pahan puhumisessa. Ilmankos monet niin mielellään harjoittavatkin sitä.

*

Ihminen koettaa tinkiä aina hyveen nimen sille, mikä ei ole hyve, ja rehellisen nimen sille, mikä ei ole kuin näkörehellinen. Ellei meissä olisi tätä kaupanteon halua, olisimme jo toinen ihmiskunta.

*

Se sankaruus, johon elämä meitä velvoittaa, on yksityisen ja kansan pysyvän onnen ja menestyksen ehto.

*

Jos moraali, ehdottomana, on minulle kallis, tulen ehdottomasti epäoikeudenmukaiseksi — maailman silmissä!

*

Suvaitsevaisuus on suuri avu. Kuitenkin se voi olla juuri se raskas kaksiteräinen miekka, joka välttämättömässä oikeuden taistelussa ratkaisevalla hetkellä painaa kätesi alas.

*

Kaikki narrimaisuudet läpikäytyäni näen, että olen yhtä paljas ja avuton kuin vastasyntynyt lapsi, paljon yksinäisempi vain.

*

Vanhuuden ja iän tuottamaa arvovaltaa on suuresti liioiteltu ja suotta ylistetty. Miehuuden tinkimätön siveellisyys, laaja selvänäköisyys ja keskitetty voima on ylistettävämpää kuin vanhuuden tyyni, jo elämälle vieras viisaus ja kokemusten häipyvät ja epäluotettavat muistot.

*

On surullista, jos nuori saa katua tehtyä virhettänsä, mutta vielä surullisempaa on, jos vanha katuu virheettömyyttään, joka ei ole enää korjattavissa.

*

Maailmanparantaja on aina epämukava. Ja me rankaisemme häntä hänen ansioittensa mukaan ja vähän enemmänkin!

*

Mikä näyttää vahingolta, ei minun kohdallani aina tarvitse kääntyä ehdottomaksi vahingoksi, ellen itse suostu ja alistu siihen.

*

Lakata hämmästyästä — se tietää kuolemaa.

*

Katsokaamme, että meidän viisikymmentä vuottamme ja kuusikymmentä vuottamme ei häpeä sen lapsen edessä, mikä olimme kymmenvuotiaana, eikä sen nuoru-

kaisen edessä, mikä olimme kaksikymmenvuotiaana, eikä sen miehen edessä, mikä olimme kolmikymmenvuotiaana. Oi vanhusta, joka erehtyy siinä, missä ei erehtynyt lapsi, nuorukainen eikä mies!

*

Kuinka paljon vaarattomalta näyttävä turhamielisyytemme saa aikaan pahaa! Se tekee pahempaa jälkeä kuin vartioitu pahe. Ikä ei turvaa siinä suhteessa ihmistä, se melkein tekee hänet vain vastustuskyvyttömämmäksi.

*

Sinulla ei ole aina oikeutta 'aikaansa' siirtyä vanhusten joukkoon. Sinua voidaan tarvita ja kuka tietää, kuinka nuori vielä olet? Kun kaadut, lepää, nouse ylös ja jatka matkaasi. Joskus kaadut, etkä enää nouse ja mittasi on silloin vasta täysi.

*

Vaikka ikäsi vuodesta vuoteen noususaan uutena vierii ja joskus luulet, että

elämä ei yllätä sinua enää, yllättää se sinut aina, jos ei muuten, on se sinulle vanhuuden ja laskevan päivän ihmeellisyydet ja kalvavan ikävän yllätykset varannut vielä.

*

Jos kohtalosi näyttää sinusta kovemmalta kuin jonkun toisen kohtalo, älä hukkaa aikaa valittamiseen, vaan pikemminkin muistele, että elämä on voimainkoetusta: kuta enemmän sinua koetellaan, sitä varttuneemmaksi on sinulla tilaisuus tulla. Ja ellei sitäkään palkkaa olisi, pyrittäväähän sinun on toiselle rannalle sittenkin. Ei myrskyssäkään keskellä merta jäädä huokailemaan ja ristissä käsin pelastusta odottamaan, vaan viimeiseen asti on omin voimin koetettava suoriutua.

Käytämmekö kovaa kohtaloa vastaan taistellessa viimeiset voimamme? Emmeköhän usein säälistä itseämme kohtaan liian aikaiseen herpaannu ja ole itse oma kohtalomme?

*

Me emme voi välttää kohtaloamme. Onni, jonka hiedalle rakennamme, sortuu

valheellisuuttaan. Väkinäisesti emme saa koossa pysymään mitään. Ainoa kallio on sydämen rehellisyys. Rakenna sille, ja sen mukana tulkoon kohtalo mikä tahansa!

*

Todistaaksesi, mikä sinä olet, sinä et tarvitse sanoja, vaan tekoja.

*

Vihata intohimoisesti harhaluuloja on epätaloudellista ja tekee meidät vain köyhiksi. Emmeköhän jotakuta noista luuloista, viattominta vaikka, voisi pyytää pysymään luonamme, että meillä olisi jotakin valoisaa, vaikkapa keinotekoisesti valaistua.

*

Milloin tappio on täydellinen? Silloin kun sydän on kylmillänsä ja kaikki illusionit ovat sammuneet. Mutta luonto itse pitää huolen siitä, että illusionit eivät lopu ja että kuollessammekin meillä on jokin usko elä-

män kestäviin arvoihin vielä. Tämä uskon sitkeys meissä pelastaa koko ihmiskunnan.

*

Jos olisimme täydellisyyksiä, ei meillä olisi myöskään tuskia. Mutta miten olisi riemujen laita ja kuinka ilon?

*

Kiistellä uskonnosta, ikuisista totuuksista ja elämäntavustavoista, se muistuttaa koululaisten läksynkertausharjoitusta.

*

Olemme yksinkertaisia, jos väitämme todeksi sitä, mitä emme voi todistaa. Voimme korkeintaan sanoa uskovamme niin. Uskoa jotakin, ei ole synti. Synti on vainota toista uskon ja vakaumuksen tähden.

*

Me emme voi väittää tietävämmme elämästä kuoleman jälkeen mitään. Meillä on vain uskomme. Monet uskovat, että elämä kuo-

leman jälkeen jatkuu, monet uskovat, ettei se enää jatku. Jatkuuko se vai ei, sen ei pitäisi muuttaa meidän elämäämme, jos me tietoisina pyrimme toteuttamaan ihmisyyttä itsessämme.

*

Ihmisen ei pitäisi kevytmielisesti sanoa haluavansa kuolemaa, vielä vähemmän sitä haluta, koska se joka tapauksessa on edessä ja aika, joka on suotu elää, ei ole pitkä, vaikka se pitkältä tuntuisi.

*

Olkoon joka päivä, jos niin haluat, sydämessäsi hyvästijättöä täältä ja valmistautumista tyyntä lähtöä varten. Ei kuoleman ajatus vie elämän halua. Se antaa elämälle lisäviehätystä, syvemmät ja kauনিimmat värit ja suo ajatuksellemme suloisen levon.

*

Mitkä ovat elämän tärkeimmät tapahtumat? Ovatko ne syntymä ja kuolema?

Ilman 'syntymää' ei ihmisen elämästä voi puhua. Syntymä ei ole tapahtuma elämässä, se on vain sen edellytys, alku. Kuolema on välttämätön tulos elämästä, tulos, jonka suhteen ei ole valinnan varaa, eikä se kuulu varsinaiseen elämään, se on vain sen päätepiste, loppu. Tärkeimmiksi luonnon kannalta jäävät ne tapahtumat, joiden kautta annamme uuden elämän toisille olennoille. Siten panemme alulle uusien tapahtumien sarjat, meille laskemattomin ja tietämättömin tuloksin.

*

Vasta kun olemme kulkeneet tiemme päähän, tiedämme, mikä tiemme on ollut. Meidän sanoillamme elämästä ei ole varmaa pätevyyttä, koska ne eivät perustu ehdottoon tietoon. Mutta tiedämmekö koskaan enemmän? Onko meillä täältä poistuesamme edes hetkellistä näkövoimaa ja ajatuksen kokoamiskykyä, ennenkuin silmämme ainaiseksi ummistamme, vai jäämmekö kaikesta yhtä epätietoisiksi, ymmärtämättä, minkä tien kulkeneet olemme?

*

Miten lyhyt on elämämme, kun emme ehdi siinä oppia juuri mitään. Mutta miten pitkältä se tuntuu joka kerta uudestaan pettyessämme. Jos elämämme olisi elinvoimaisena sata kertaa pitempi kuin se nyt on, viisastuisimmeko sittenkään? Mutta varmasti olisivat pettymyksemme sata, tuhat kertaa suuremmat vain!

*

Nuorina me vannomme rakastavamme kaikkea, kaikkia! Vanhoina, jos olemme olleet valppaita ja rehellisiä, me vasta tiedämme, pystymmekö rakastamaan lainkaan! Mikä sarja erehdyksiä mahtuukaan nuoruuden ja vanhuuden väliin!

HEIKKI REENPÄÄN
KIRJASTO

Kaunokirjalli-
suus I

Jotuni

KANSALLISKIRJASTO

kotelo

Hinta nid. 20 mk., sid. 30 mk.

400:—